

بعون صنّاع مکین و مکان

که یہ کتاب مقبول شیخ و صاحب طلب و اہل صفاسمعی بہ

من تصانیف شاعر شیروین زبان ذاب یا قرطبی فاضل

در مطبع عباسی گل عباسی

بسم الله الرحمن الرحيم

بنا علیاً بنظر

وہو

فہو

فہو

بسم الله الرحمن الرحيم

حق تعالیٰ وافر و شکر نعمت شکر آفرینندہ دو جهان کو منظر اطر ہی اور نعمت فراوان پیغمبر الزمان
کو جو تمام عالم کا سردار ہے جل جلالہ و عظمیٰ کی قدرت پروردگار ہے اور کیا باخبان حقیقی کے
صفتوں کی ببار چرخہ اپنی صنعت کا طرہ کیسے کیسے انسان صاحب عقل و ادراک بنائے جنہوں
اپنی ذہن کی جودت اور تیزی فراست سے اس باغ جہان میں کیا کیا رنگین مضامین
کے گل کلا ہے عے مخصوص اس دار السلطنت کمنوین اللہ تعالیٰ نے ہر اک کو جو ہر
کیاقت عطا کیا ہے جو چہ تو عقل کا پتلا کیا جنکے فضل و کمال کا اک زمانہ قائل ہے اور کیوں
نہو ہر فن میں دست گاہ حاصل ہے برے بڑے شعرا سے نامدار نثار ذی وقار
اسی سبز زمین پر نامور ہوے اور کمان ایسے اہل نہر ہوے الغرض جو ہر اودہ
نامی ہو انخر جامی و نظامی ہو اور اب بھی کیا یہ سبز زمین اہل کمال عالی ہے اگر غور
کیا جائے تو بیان کے باشندوں کے طبیعت ہی عالی ہے اس زمانہ میں اوستاد
والہا جناب نواب باقر علی خان مخفور متخلص تشبہ کی کہ جسکی جو تصنیف ہے قابل توصیف
فضل خدا سے عجیب طبیعت پائی تھی ایک اسپر کیا سو توں ہے کو چہ ہر فن میں
رسالی تھی تجد احوکلام ہے دلغریب ہے جو سخن ہو لاشک فیہ بی عیب ہے

جس طرف طبیعت عالی کو مخاطب کیا حل مطالب کیا میکا نامہ معراج نامہ مخا نامہ
تضمین بہت بند و حرانی و توجہ و سلام کے طرف جوڑ لگو متوجہ کیا تو ایسی
سورگداز کے کہ کہ سننے والوں کو رولادیا پٹو ا دیا اور قصص شہنویات دیو
و غیرہ کے جانب جو دل مائل ہوا تو کیا کہوں کہ سامعین و ناظرین کو کیا کیا
لطف حاصل ہوا اور تواریخ دوازده امام چہارده معصوم میں تو وہ وہ نور
طبیعت دکھائے بقول شخصے دریائے صنعت و مضامین بہائے دوا
چو شہار مدح جناب مشکاکشا حضرت علی و تفسیر علیہ السلام کے ایجاد فرمایا
ہیں عجیب رنگ صنعت دکھائے ہیں دوا کرین بہت سے خانے بنائے
ہیں ہر خانے میں اشعار کے ٹکڑے تحریر فرمائے ہیں جس ٹکڑے سے
پڑھو شعر موزون یا معنی پیدا ہو رہا عیات وہ وہ عمدہ ہر بحر و ہر صنعت
صنعت مطلع صنعت موصل صنعت ترصیع صنعت تسیق الصفات
صنعت معقد و معطل صنعت متلون بہ بحر صنعت حراج صنعت ارصاد
صنعت صیاق الاعداد و غیرہ میں تحریر فرمائیں کہ ہر ذی کمال کو پسند آئیں
کثرین نام امین لکھیں حیدر خان نام متخلص بہ تجلی نے ایسی صنعتوں پیش
نہتوں کا آشکار کرنا عقل دور بین سے دور جانا کہ اندر فیض پائی خلائی کے
لئے اسکا شائع کرنا ضرور جانا چونکہ اسمین ذکر دوازده امام و چہارده معصوم
ہے اس واسطے اسم تاریخی یعنی تاریخ امام ہند اسے یہ کتاب موسوم ہے

در صنعت ترصیع موافق القوافی و تسیق الصفات
و صنعت مدور از ہر جا کہ خواہست آغاز نماید
شعر یا معنی و با قافیہ دیگر بر می آید و ازین شش دائرہ
چپل بہشت صورت پدید می آید بے تحلیل معانی

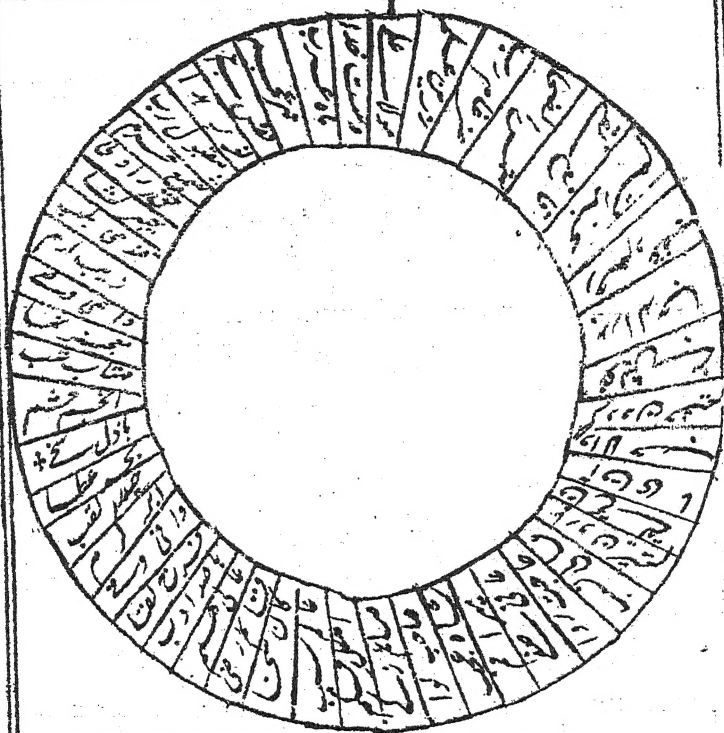

والگرجان پیش شعر را بیک دایره بنویسد

چهل و هشت صورت دیگر پیدا میشوند

باین طریقی

رباعی در صنعت مقطع

در دورانی اوداع ادا لے دارم

ہر دار درون رازروائے دارم

ای دنیوی آرام دوائے دارم

ان روح روان در دل زاری رخ داد

رابعی در صنعت موصل مسمی با سنان المشارک

پیش طاعت ہی بقیہ شکست
بی عشق قلب عشق و اینہ کن نیست

پیش طاعت ہی بقیہ شکست
پیش طاعت ہی بقیہ شکست

رباعی مسطورہ

پیش طاعت ہی بقیہ شکست
بی عشق قلب عشق و اینہ کن نیست

پیش طاعت ہی بقیہ شکست
پیش طاعت ہی بقیہ شکست

شعر

پیش طاعت ہی بقیہ شکست
پیش طاعت ہی بقیہ شکست

پیش طاعت ہی بقیہ شکست
پیش طاعت ہی بقیہ شکست

رباعی در صنعت موصول و حرفی

پیش طاعت ہی بقیہ شکست
پیش طاعت ہی بقیہ شکست

پیش طاعت ہی بقیہ شکست
پیش طاعت ہی بقیہ شکست

در صنعت ترصیع و تلمیح الصفات و عکس و دو قافیتین محجوب

بہمت توئی احسان بچشم توئی چون

بہمت توئی احسان بچشم توئی چون

بحر طویل مثنوی سبب مفاعیل چار بار

گردون توئی برفت باران توئی بر حمت

گردون توئی برفت باران توئی بر حمت

مضارع مثنوی اربع مفعول فاعل اتین چار بار

برفت توئی گردون بر حمت توئی باران

برفت توئی گردون بر حمت توئی باران

بحر طویل مشمن سالم

توئی بهت احسان توئی بخت جیون || توئی برجت باران توئی برجت گردون

بهنج مشمن مقبوضان خرم مفاعلهن مغولن چار بار

بهت توئی احسان برقت توئی گردون || برجت توئی باران بخت توئی جیون

بحر طویل مشمن سالم

گردون برقت توئی باران برجت توئی || جیون بخت توئی احسان بهت توئی

محببت مخدوف مستفیع لن فاعلهن چار بار

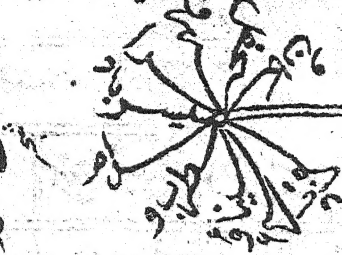
در صنعت متلون لبه بکر اول رمل مخون دوم نرج
مشمن سالم سوم محبت مخبون مفاعلهن فعلاتن چار بار

دل تو مظهر ایمان لب تو حلقه قران | رو تو جاده عرفان حیدر تو کعبه نیران

سولای علی مالک علی مختار کل میرا م | مشکلاش مقصد روانه عرب میرا م

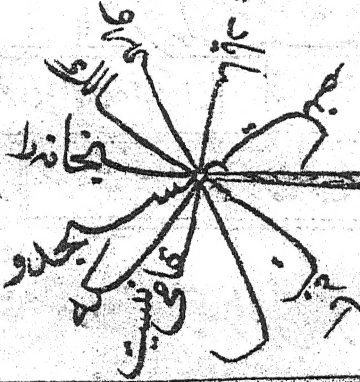
در صنعت مقصد نرج
بیام
مشکل کشا
مقصود
چهار بار

شکان و خنل میر و مر امیر باد

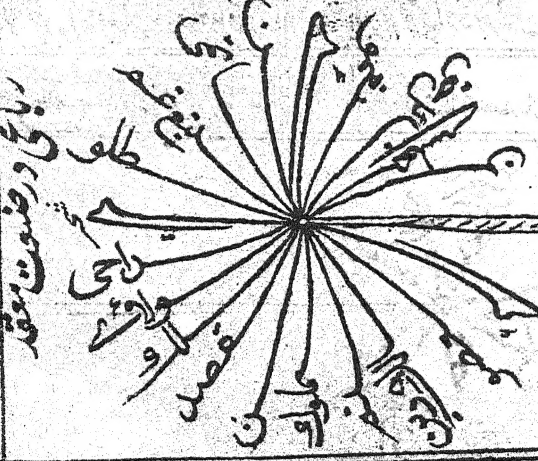
در ضلعیت موقوف

سیکتم یایاد هر دماک میخانه را

در ضلعیت موقوف

من مجلسی مائل حق منعموے
مدای مولای ملک مقصود من

در باجی و رضون موقوف

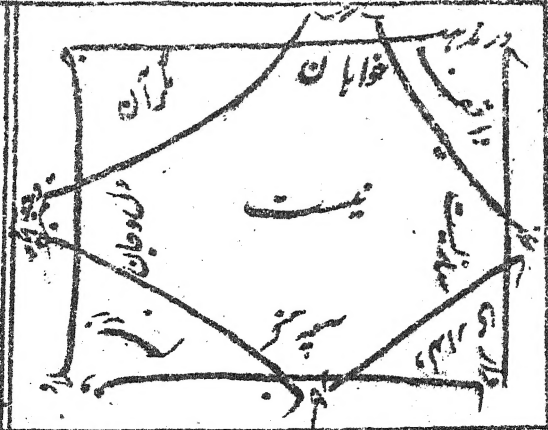
درخت حلاج

ای دلبر در فرقت من هر دم غم کردم	در فرقت از آتش پیسوزم باوردم
من هر دم پیسوزم بچارم رخ زردم	غم کردم باوردم رخ زردم دل سردم

ای دلبر	در فرقت	من هر دم	غم کردم
در فرقت	از آتش	پیسوزم	باوردم
من هر دم	پیسوزم	بچارم	رخ زردم
غم کردم	باوردم	رخ زردم	دل سردم

بند هب جلا و وفاداری نیست	بیر از مستم و جور و جفا کار نیست
خوابان دل و جان بگرشیر ساز نیست	واقع نگران زرمم دلدار نیست

رباعی در صنعت حلاج

محمدا باسم سعید

قشقه آن سر سامان جوتاج عید گردید | خلدورنگی نامش بعد تاکید گردید

معما! سور

نه از راههای اعم و نایب و غیره
عمران جعفر و در دست جعفر

سیر و پانی جزا از جانور چون ماگر قیم
برای سیر عقیق رفت جعفر

در صنعت ارماد و صنعت صیانت ااعمداد

۱ بهشت و ۲ کوش و ۳ طو یا
 ۱ گل است و ۲ قطره و ۳ اعصاب
 ۱ ریاض و ۲ قلزم و ۳ موسی
 ۱ حسین و ۲ شنب و ۳ طاب
 ۱ محاسن و ۲ جوشن و ۳ تنقا
 ۱ شنب و ۲ عادل و ۳ دوا
 ۱ نبوت گشت و ۲ نبی برای روز جزا

ز چهره دل لب و قد تو گویم ای آقا
به پیش بخشش تو
ز بیکت کن خود
ز بار نخل سنا
بی حمایت تو
بروزیم در جا
بی ما نصیب غنا

در صنعت منقلب کل که درین دو بیت قافیه آخر یک مصرع

چیز غالب ندارم جان توئی بجز

جہانی کو وصلہ کش کر دیا آزاد

مجلس خوارزمی و مجلس خوارزمی

تاریخ جامعہ اسلامیہ

در صنعت مقلوب کل بطریق مستور

تو گنج حسن و زلفت

عاشق چو زخمی

۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰

عاشق چو زخمی

تو گنج حسن و زلفت

تجینس مرکب معنہ و قی

شبتم کی روش باغ جہانین گل
فیض رخ اکبر سے یہ پھیلا سی گلاب

ایسا عرق گلبدن شہ تما گلاب
کیون بار نہ لائی سنجہ باغ مراد

تجینس تمام

و کمالاؤں اگر برقی شہر مبارک کا کاٹ
دیکھنا میں جسے دے تلوار کا کاٹ

شہ و کمالوں سر اسی خوشبو کا کاٹ
کاٹی ہیں اسی نے پر جبریل امین

صنعت قطار البعیرین

رباعی ترانہ در صنعت حرج

جب رنگی رضا دیکھے مان اکبر کو
اکبر کو حوالے کیا تب سرور کو
سرور کو ہوا غم کہ چلا مرنے کو
مرنے کو غرض بھیج دیا اکبر کو

دل عاشق	شیدا تو	بیمہ	سلطان
شیدا تو	آفتاب	دیدم	بجہان
بیمہ	دیدم	ایمان	نیت چنان
سلطان	بجہان	نیت چنان	انجی نشان

ذوقا فیتین عجوب تجنیس خط تجنیس و تجنیس نام کہ تجنیس تصریح نیز نامند

ہی عشق بہت عاشق رب رب کو
تحقیق نہی تھی ہر تب سے تب کو

صغیر کہ اکبر کی تھی سب سے شب کو
جس روز سے بابا بھی بیان چور گئے

در نشان امام حسین در صنعت منقوط

پشت چفته نعلین زیت بخش	شب خیزی پیشین شفق
زین نخب سپه تشفی مینه	زیب جفته شفیق جنت بخش

در صنعت مسطوره

چینه کجیت ز نقش چینه	بے غلط غنی پیش نبی بنشین
تین غص جیش شقه نی پیشین	جفته ز تشنه تشنه مینه

در شان امام حسین در صنعت مشمن

دو قدم دور	عالم دگر	دلکش چو باب حکم	قند لیلب	برخی بر	سیاهی بر	عالی هم
عالم دگر	مانند او	کم یافته	سروسی	چون اوگر	ناید کف	بحر سنا
دلکش چو	کم یافته	پیر فلک	شک ملک	بر حسب	نیکو نسب	هر عرب
باب حکم	سروسی	شک ملک	سلطان	حکمن نشد	هشنان	شاه هدا
قند لیلب	چون اوگر	بر حسب	حکمن نشد	ای خیمین	دیدنی چنان	در دجهان
برخی بر	ناید کف	نیکو نسب	هشنان	دیدنی چنان	مقبول حق	لور خدا
سیاهی بر	بحر سنا	هر عرب	شاه هدا	در دجهان	مشهور	نیکو قدم
عالی هم	ابر کریم	ماه عجم	سیرا هم	والا ششم	گردون	نیکو قدم

تجینس مرکب و نام رباعی

چشمہ جو کوئی دیدہ تر سا ہوگا
پیاست تو بہت ہونے لگے گر پانی کو

سیراب ہر اک کافر و ترسا ہوگا
اصغر کی طرح کوئی نہ ترسا ہوگا

رباعی دیگر

گر اشک کا اک قطرہ بہاؤ پایا
روشنی ہو آتشہ مدان کا نام

قیمت ہے جہان بیشک در پایا
دل کو سپہ عجم میں بہاؤ پایا

تاریخ ولادت باسعادت جناب سرور انبیاء محمد مصطفیٰ

علیہ التحیۃ والثناء

مومنان ہر قدم ماہ ربیع الاول
نائب ریشہ علی غالب بہر غالب بود
برتر از عرش بشدر رفت و شان و مکر
ایستش بود ابو القاسم واحد نامش
سرور جبار سولان خدا بود خطاب
ہمہی سبطہ رفت دین عاسے جاہ
طالب عدل چآن بادشہ یکتا بود
سال تولد تحقیق بود عالم الغیب

بظہور آمدہ محبوب خدای عادل
مولد اقدس او شعب ابیطالب بود
جلو گر نور خدا شد چون میان مکر
گشت مشہور بآفاق خرد نامش
مصطفیٰ یافت ہم از طاعت معبود خطاب
آمنہ مادر او بود پر عبد اللہ
ہندران سال شہنشاہ علم کسرا بود
گشت نامرغ دل سال بہین است لیل

تاریخ ولادت موافق سنو

جب ظہور احمد مرسل ہوا
یون کہی تاریخ سال جیسوی

اپنا بیگانہ ہر اک شیدا ہوا
نور پٹ پاک کا پیدا ہوا

تاریخ وفات جناب رسالت مآب سید المرسلین خاتم النبیین

علیہ الصلوٰۃ والسلام

بست دوشنبه دوشنبی ز صفر
شصت و سه ساله بود آن حضرت
حاکم وقت انتقال جناب
فکر تاریخ تقییم کردم و
در بخش از چهار عالم پاک
بعد از آن قلب اختراع نمود
گر ز غیر البشر که نامش بود
ای تشنه بصفه دل تو

رفت سوی جهان رسول قدیر
چون بدرالبقا شده ر بگیر
بود هر قل عدوی رب گیر
بهر سال وفات با تو قهر
آه برخواست از دل احمی و گیر
تا شود فیضیاب جم غفیر
نقطه خایع الالاف بر گیر
سال تاریخ او شود تحریر

تاریخ حبیب العالمین رحمة الله علیه جناب رسول خدا
محمد المصطفی صلوات الله علیه و سلم

دوشنبه صفر و بست دوشتم آن ماه
دل طول تشنگی ز اختلاف مقال
وصال احمدی میم با احد گردید
زهر و دام ضرور است وصل هر دو ابله

روانه گشت بیان جهان رسول قدیر
بر آ طالب سالش خیانت کند لقمه
فراق روح ازین دجند ز جسم میسر
بر آ سال وصال بخا دم تحریر

تاریخ ولادت وفات بفضه خاتم النبیین سیده النساء العالمین
حضرت فاطمه زهرا علیها السلام

جناب فاطمه نعت رسول لاثانی است
عجیب وقت میان جهان ظهور نمود
باتفاق چنین گفته اند عالم وقت
گی جویافت ز جت خدمت الکبرا

بسان احمد مختار نور یزدانی است
که سال نیم بعثت ز فضل خالق بود
که بود بهر جهان یزد و محمد حاکم وقت
میان تاریخ جهان کشته بلبل شهید

مطیع او سپهسالار النسی و سبخت
کمال پاس و لحاظ قبول فرمودند
نهر ارحیف میان جهان نه راحت یافت
مه مجاوی آخر شب دوست بنه بود
پیام رنج چو آورده آن سوم تار سیخ
بپیچیده دال ماجد چو صبح و شام گریست
باین حساب رنج و غم علم نه حملت بود
باختلاف چنین خاص و عام میگویند
روایتی است چنین هم بعد نه جانگاه
نفس که رفت ز دنیا بناله و فسر یاد
بر سال و ناتش چو فکر شد حاصل
دوباره گفت نه چون فکر سال از بهر رفت

محمد عری گفت بعضی گفته اند
بهر اسم امیر رسول منور بودند
مطلوب رفت ز دنیا چنان اذیت یافت
که از جهان وطن بلخ خلعت نقل نمود
پلی کیاب جگر بود آه سوزان سیخ
روایت است که هنگام و پنجه زبردست
مرجادی اولی بر ارحلت بود
که بعضی بستم ماو صیام میگویند
که بعد شاه رسل زنده ماند آن شش ماه
مدینه گشت چو دیران بهشت شد
چهار بار تشفی کشید آه از دل
نهر ارحیف ز اهل مدینه فاطمه رفت

تاریخ وفات حبیبی طهری علیها آلاف التحية والثناء

چو شد فاطمه سوی مزدوس اسلا
دو شنبه یکم از مجاوی آ حشر
دو تار سیخ کرم رستم اختر اسع
بر انگشت چون بود در ماسم او
پس سال و ناتش تشفی دم فکر
پس سال نقش دگر کن بعد غم

دل من تیغ الم شد دو پاره
بشد بالکم در جهان آشکاره
بجز صبر هرگاه دیدم نه چاره
بجای الف در زمان نظاره
دو انگشت برداشته کرد اشاره
ز خیر النساء هر الف در شماره

تاریخ ولادت سید الوصیین و عیوب الدین و امام المتقین علیه السلام
امیر المومنین علی ابن ابیطالب علیه السلام

که کوفه مال نه ضائع نمود آن بیدین
که بی علی شده افسوس کوفه بی حسین

که بی علی شده افسوس کوفه بی حسین
که بی علی شده افسوس کوفه بی حسین

تایخ ولادت و شهادت امام هدی قمره العین محمد مصطفی پاره جگر
علی مرتضی راحت جان جناب فاطمه زهرا امام دوم جناب حسن
محبت علیه الصلوة والسلام والیتیم والیتیم

سرور ما که سبط احمد بود
شاه کون و مکان امام حسن
سپه خویش رسول نور العین
روز میلاد خاصه معبود
نیمة چون شده ز ماه صیام
نور رب محمد هوید اشد
سال مولود سرور یکتا
باز از روی اختلاف نگر
الغرض از جهان فانی رفت
پنجشنبه دور و باز باقی بود
بادی خلق شاه دوران شد
شد چو آخر زسم امام ز من
سال مولود آن شه صابر
چون بخواندم تمام را الفغان
حسان سال جشن نیک صفات

۱۲
که بی علی شده افسوس کوفه بی حسین

کینست او ابو محمد بود
بادی انس و جان امام حسن
جان زهرا و سید الطرفین
عاشقان حسن سه شنبه بود
فلک دین بیافت ماه تمام
سبط پاک رسول پیدا شد
حرف بای بصارت زهرا
سرجات ز جرات حیدر
سوی جنت امام ثانی رفت
که سفر در مه صفر فرمود
زیب بخش از ریاض رضوان شد
شد تاریخ آن اخیر حسن
بود حرف نخست بسم الله
سال نعم شد دو حرف آخر آن
آخر جان شد دست سال وفات

تایخ ولادت و شهادت جناب حضرت سید الشهدا و محال کمال عباس امام

سعد و پیشوای اهل صبر و ابتلا و کل بوستان رسالت و نبوت
و سر و جوهر امامت و خلافت حجة الله على العالمين بن عبد الله علیه السلام

حسین سبط رسول کریم پیدا شد
نیمین تالاث شعبان که یوم میلاد است
شوت گشت بقولی که پنجسم آناه
ضیای کوکب لولاک نور رب علا
برای قمری دین سر و جوی خلد برین
حسین راحت جان رسول رب علاست
اگر چه در سنه جشن اختلاف کنند
جدا جدا چو شماری ز اول و آخر
که جدا است بهر حال بهر اندادش
بآبیار می و انداد رب بے همتا
شدند در پی جان باغبان بدایمان
شمید شد مع الضار سبب الشمد
عجیب و الم عاشق محترم بود
باختلاف چنین منکشف شد ای مسعود
اگر سوال کنند از تو مومن و نیدار
حسن حسین که هستند زین عرش علا
عجیب راز خفی و بر دلهم هویدا شد
شنید با تع پر غم جوان کلام مرا

شمید راه خدائی رحیم پیدا شد
دل رسول خلک جاه خرم و شاد است
غرض که خلق شده آن امام عالم
چرخ خلوت و اللیل آفتاب معنا
کل که بلبل سید آوست روح این
حسین قره العین جناب خیر ناست
ولی ملبط جوش سال نکشاف کنند
شوی بسال ولادت تو مطمئن خاطر
ظهور یافت از مهر دو سال میلادش
نمال باغ امامت بیافت نشود نما
گذشت فصل بهار و رسید فصل خزان
علیه الف تحته علیه الف ثنا
که از چهار طرف شور شد ماتم بود
که روز قتل او آویند یاد و شبنه بود
بر کمال شهادت بگوشتی زار
یکی ست بیسر گردن یکی است بیسر پا
زهر و زمام و دوتا رنج عظم هویدا شد
بگفت از پی سانش که آه و او ملا

تاریخ ولادت حضرت سید الشاہ جبرین و امام الزاہرین حضرت امام

زین العابدین علیہ السلام

بست و پیم چہ ہوئی شعبان کی
تہا جادوی دوسرا اک قول ہے
ہوئی پندرہویں کا قائل ہو گیا
بجشنہ یکہ تہا جمعہ کا روز
عید پر پیدا ہوا زین العباد
تہا باؤ شاد ہی اور خوش حسین
جب علی کے سامنے آیا علی
دہوم ہر سو مبارک باد کے
بوجہ سال بولد سجاد جب

بستہ کو تو مس موہین کیا کیا ہو
شاو سب اذنا ہوئے اگلے ہوئے
دوسرے کے بعض بان گویا ہوئے
الغرض چرچے یہی ہر جا ہوئے
ہمیدہ لطف خالق یکتا ہوئے
جان و دل سی پاپ مان شیدا ہوئے
ویکسر پوئے کو خوش داوا ہوئے
آج سب زائل غم فردا ہوئے
تب تشفی نے کہا پیدا ہوئے

تاریخ وفات جناب حضرت سجاد زین العباد و امام اشترقین علی بن ابی

علیہ السلام

بست و پیم چہ از محرم بود
یا می سجاد انتقال نمود
قتل او ہشام عہد ملک
ظلم پر چو دید آن حضرت
فرشتہ جنت اتبع شد ہ
چون شفی سوال سالش کرد

روز شنبہ شدہ برای فغان
در غم سبط احمد و یثان
بود افسوس دشمن ایمان
از مدینہ برفت سوی جان
نزد جنب حسن بغر و شان
شدہ تلخ و آسمی زیب جان

تاریخ ولادت امام ہمام حضرت ابی جعفر محمد بن علی باقر علوم اولین آخرین

صلوات اللہ علیہ

گشت سرور و شادمان با تفت
کرد روز از نهان عیان با تفت
میکنند این چنین بیان با تفت
گرچه گفت است خیر آن با تفت
هست در غیب رخ خوان با تفت
می بود گفت ناگهان با تفت

خلق چون شد محمد با تفت
مادرش بود ام عبد الله
جمعه و غره رجب بوده
قابل ثلث صفر بعض اند
روز عیش و طرب دو شبانه بود
ای شفی برای تار بخشش

تاریخ وفات امام نجم شمس حرم لیلی محمد بن علی باقر علوم اولین و آخرین

صلوات الله علیه علی آباء الطاهرين

روز دوشنبه قم کج گذراند کبریا
سال وفات شاه چوپا بولانی یک چود

بانج جهان جانب جنت است بار محمد باقر
این خبر ساری زهرالمه دل تپاده

تاریخ ولادت ششمین پیدایش کائنات الحقایق حضرت امام جعفر صادق صلوات

الله علیه و علی اولاده المعصومین

بهر خلق خدا بحق ناطق
هفدهم از ربیع اول بود
یوم آدینه یاد دوشنبه بود
ذخر قاسم نکو اعمال
نور رب علی هویدا شد
بر همه انس و جان امیر آمد
همه رار بهنما بسان علی
ماهر علم اول و آخر
حافظ دین و قاری قرآن

باو میاست جعفر صادق
شده پیدای آن شه مسعود
روز میلاد خاصه معبود
مادرش ام فروغه نیک خصال
در مدینه امام پیدا شد
در فضل چو بے نظیر آمد
یافت توقیر و عز و شان علی
قره العین حضرت با تفت
آن ملیح اللسان فیض زبان

مومنان را بجای سخیل است
حاکم وقت بود عبد ملک
فکر تاریخ سال بنو و م
ای تشفی سر و شورش انجام

تاریخ امامان

صائم الدهر و قائم اللیل است
دشمن حق خسود عبد ملک
گشت حاصل تمام مقصود
از سر اعتقاد گشت امام

تاریخ وفات امام یحیی اعلی حضرت جعفر صادق صلوات الله تعالی علیه و سلام

چون امام ششم بحکم خدا
بر زمین مائمی بسپار کرد
شصت و شش ساله بود سرور ما
زهر او ش یک جفا جو
خفه تاسیخ او تشفی گفت

تاریخ امامان

از جهان سوی باغ رضوان شد
تا ملک شور آه و افغان شد
جانب تلخ چون خرامان شد
دشمن دین و دشمن جان شد
صادق از زهر ظلم بیجان شد

تاریخ وفات امام ششم حضرت جعفر صادق علیه السلام

بشد امام صادق سوزان
برانی سال حلتش پیاس خاطر همه

ز سحر اولول دل صبا بسلام
بگشتی حزین که آه بود امام ما

تاریخ ولادت امام امام شافع محسن نوربخش شمس حضرت ابو الحسن موسی بن جعفر

صلوات الله علیهما

هفتم ماه حضور در ابوا
بستر از عید شده یکشنبه
مصلحت بود که انبهر و بین
کینتش بود ابوا بر ابراهیم
موسی کاظم فرخنده صفات

خلق گردید امام عالم
دل عالم همه شاد و حنرم
بحدوث آمده از ملک قدم
صاحب خلعت و زیچود و گرم
بادی خلق شهنشاه ابراهیم

سال مولد چشتی پر سید

دفعه زینت مدینه کفتم
۱۲۰۰ هجری

تاریخ ولادت امام هفتم ابوالبراهیم امام الاکبر موسی بن جعفر علیه الصلو

والسلام

جسد امام هفتم پیدای جهان بین
تبی هفتم صفر کی طالع هوا جو خورشید
سال ولادت او نکا پوچھا جو مومنونخوشی اگر حمید جعفر بیت فر خاک
نور این زمین سی پوچھا فی القویان
کنے کا شفی ابوالجی مولد پاک

تاریخ امامت امام هفتم حضرت موسی کاظم علیه السلام

جانشین چون امام هفتم شد
پنے تاریخ سال جشن امامگشت مسرور عالم امکان
ای تشفی بگو امام جهان

تاریخ وفات حضرت امام موسی کاظم علیه السلام

رفت به جنت موسی کاظم
بهر سال رحلت آفتادر غم او گاہی نہ شکستہ
مالک دین ابواسے بگفتہ

تاریخ ولادت امام هشتم حضرت ابی الحسن علی بن موسی الرضا علیه السلام

ماه ذیقعدہ بود و یازدهم
مولد پاک او مدینه بود
لقبش شد رضا علی نامش
بهر سال ولادت پاکشگشت پیدای امام با تمکین
حاکم آن زمان محمد امین
زیب بخش کنار آسم سنبلین
ای تشفی بگوے ماه مبین

تاریخ وفات امام القیاسیو ای صفیاشینند ہر اہل جفا حضرت ابی الحسن

ابن موسیٰ الرضا علیہ الخیرۃ و الثنا سر

بست چون رفت سفر
اہل دین مایوس شد
داد با ظلم شدید
غم تشفی را چو بود
آمد از گردون ندا

شاہ در ماہ صفر
ہای ویران طوس شد
زہر مامون الرشید
فکر ساکش سے نمود
دو صد و سہ بود ہا

آئینہ وفات امام ہشتم علیہ السلام

شاہ خراسان چو سوی ظہر رفت
ہاتق غیبی پے سال وفات

چنچہ دل آہ نہ از غم شکفت
جان جہان ریب جہان بود گفت
۵۲۰۳ھ

تایخ ولادت یسعاویث عباد و سید الزماذ العباد حضرت ابی جعفر محمد بن

علی الجواد علیہ السلام

چون بشد خلق آن ابو جعفر
جمہ و عاشق رجب بود ہ
بعض گویند ثالث آن ماہ
اختلافی پدید گشتہ چنان
مولد پاک نشان مدینہ بود
نام او شد محمد مدینے
شد از ولایت خرابہ آبادان
داد و حشر می ست بر مردم
بکند گر کسی ز سال سوال

سروردو جہان ابو جعفر
ہمہ عالم بصد طرب بود ہ
دوم ماہ نیریک ذی جاہ
بعض گویند نیمہ رمضان
ریشک فروس آن مدینہ بود
لقب او شدہ جواد و تقی
خیززان بود حرم و شادان
در جہان آید ست امام غم
مطلع ماہ اسے تشفی سال
۵۲۰۴ھ

تاریخ وفات امام نهم حضرت محمد تقی علیہ السلام

محمد تقی رفت چون صف جنت
تشفی محزون پے سال فوت شر

ز قلب حزین در غمش بائے گفتم
امام زمان بود ایوای گفتم

تاریخ ولادت لونا مال حدیمه و مصطفی و کل بوستان در تصوف حضرت امام

علی النقی علیہ السلام

جلوه گریب ہوا امام و عظم
وہ سہری تہی رجب کی جیسے کا دن

بعضوں نے پتھر جب ہے لکھی
مولد شاہ دین مدینہ تھا

نور رخ تابا آسمان پہونچا
نکر تاریخ میں تشفی سے

بادی خلق شاہ عرش مقام
باباں خوش تھی اور دوست تمام

گیتے تھا لقب علی تھا نام
ان تھی ام ولد نکو اسخام

ماہ و غیر شبہ تھے بجای غلام
کہا پیدا ہوئے امام انام

تاریخ وفات امام دہم حضرت امام علی تقی علیہ السلام

یافت چو ایدالتی رفت ز دنیا تقی
دراختیون پر شدہ نزار کہ و مد شدہ

شافع عقبہ تقی شاہ عرب ہای ہای
روز و شب شدہ ثانی شب ہای ہای

گفت دل پر لال تو دہ رجب ہای ہای
چون بی تاریخ سال کرد تشفی سوال

تاریخ دیگر وفات امام دہم حضرت امام علی تقی علیہ الصلوٰۃ والسلام

خون الہی تہانہ شتی کو
حد سے زیادہ جب ہوئے بدعت

زہر کھلایا اوسنے تقی کو
جاکی بسایا گلشن جنت

لیا کیا سکورنج و لعب تھا
روز و شب نہ ماہر جب تھا

روئے تھے سب لوگ سوم کو سال وفات شہادہ دعا لم دوستے چون سال ہو اب	برکما گھر میں سوک سوم کو بہ چہا جسد میل پر عزم رودک تشفی کنہ لگا تب
--	---

سابقہ وفات امام دہم حضرت امام علی النقی علیہ السلام

شد بغمش صاحب دل جان کسل آہ امام آہ نئے گفت دل	سوی بنان شد جو امام دہم کشفی بے سالش جو کرد
--	--

یائے ولادت عبادت شہر اولیا و شہر اوصیا الامام الحامد نجیہ اللہ الملک
العلام حضرت ابو محمد حسن بن علی عسکری علیہ الصلوٰۃ والسلام ہاتھ

الاضیاء و الظلام

کیونکر روز عید کین او سکون خاص عام کتے بن جسکوب حسن عسکری امام رونق دہ مدینہ ہو جب فلک مقام ام ولد تھے مادر حضرت حدیث نام دل سے کہا کہ اب ہو امید احسن امام	نالی بیج کی ہوئی چوتھی بصد طرب پیدا ہوا علی نقی کا دہ نور عین راوی کا قول ہو وہ دوشنبہ کار ورتا گہریر تمام خوش تھا کسی کو نہ تھا الم اوس سال جشن کی جو تشفی کو فکر تھی
---	--

یائے وفات امام یازدہم حضرت ابی محمد حسن ابن علی عسکری صلوٰۃ اللہ تعالیٰ علیہ

عاشق شیدا یارب دذا لمنن شد سو می فردوس ازدارا لمن گشتہ مسموم آن شہنشاہ زمن گفت ہاتھ آہ ہمنام حسین	ہو شہر دین امام عسکری یوم جمہ ششم اول ربیع قاتل آن معتد افسوس بود ای تشفی ہر سال نقل او
--	--

تا پنج ولادت حضرت صاحب الزمان خلیفه الرحمن حجج الله فی خلقه
و کلمه الباقیتین خلیفه القائم بقسط الله الناطق بامر الله الذی
بقائه لقییت الدنیا و بینة رقیب الوزی و لوجوده ثبتت الارض
و السماء امام الامم الذی القاسم محمد بن الحسن امدهی صلوات الله علیه و سلم

چون نباشد درین جهان شادی
نیمه باقی زمانه شعبان بود
مولدش سر من راس باشد
کرده غم دور تر جبین خاتون
گینست او بشد الی القاسم
همت و شوکت محمد داشت
خرم روز و شب مبارک باد
ای شفیق تو فکر سالش کن
بجهان آمده ملک چهره
می شماری قزون تو هالی اگر
همه تن بود او چو نور خدا
بعد از آن مثل گل چو بشگفت

بهر میلاد محمدی باد
جمعه سامان جشن عید نمود
خاک پایش چو تو تپا باشد
شده سرور زین خاتون
دو جهان از وجود او تا کنم
سیرت و صورت محمد داشت
جشن عیش و طرب مبارک باد
دل ما دارد اشتیاق سخن
شده تاریخ مولدش هر
فکر تاریخ میکنم و فکر
گشت تاریخ الفظ نور خدا
امدهی و صاحب الزمان گفتیم

تاریخ غیبت صغری امام دوازدهم صاحب العصر و الزمان علیه السلام

نور عالمی تمامه می داد
نور تاسمین راجی بین دو چند

یکه تاریخ انتخاب بین چاند
تاج آغوش آفتاب بین چاند

مشرق دین سی ہوتی ہر طالع
 حمد گور و عید ہی ہے خلق
 حاکم وقت تھا جو قلب سیاہ
 چپ گیا دشمنوں کی نظروں سے
 مقتدر نہاد سیکایاں کیا
 پوچھیں اوس ماہ کو تشفی ہم
 پوچھا جب سال غیبت صغریٰ

خدا کی حمد

اگر کیا کسی انقلاب میں چاند
 پر رہا رنج بحساب میں چاند
 چرخ دین کا تھا اضطراب میں چاند
 جلوہ گر ہوئے شیخ و شباب میں چاند
 ملتے جلتے تھا خباب میں چاند
 کہنی آنی نظر جو خواب میں چاند
 بود لادل ہی چھپا سحاب میں چاند

دیکھ

روز عید یست ہمہ شجران
 زیب فرماے کن نوکان کشتہ
 منکر سال طرب جو نمود

موجب حکم اختیار شعیب
 صاحب العصر والزمان لاریب
 جلوہ آراست گفت یا آفت غیب

دیکھ

صاحب العصر چون شدہ پیدا
 گروہ صنوبر و زبان تاریخ
 شل خنجر بدل جو لشکر گفتم
 موجب اختلاف نحاس و عام
 جلوہ پرداز ہم بقول دیگر

دل النور مدبر سے گفت
 جلوہ آرای ہم بدان تاریخ
 بعد از ان حسن زمان
 شدہ تاریخ یا دشمن اندام
 شدہ تاریخ مولد سرور

قطرہ تاریخ طبع جناب لایت علی خا نصاحب متخلص ہر شاگرد و شا

تاریخ ائیمہ المدبہ بھی
 لکھ طبع کی امی ہر ور تاریخ
 کتبہ تمام

واللہ ہے انتخاب پیر زیب
 کیا خوب چھپی کتاب پیر زیب
 نبی دھر

اعلان

مددِ محمد و آلہ کتاب لاجواب پسندیر اہل صفا۔ سہمی بہ
 تاریخِ امام ہدایہ حسین تاریخین ولادت و وفات آنحضرت
 صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم و چار دہ معصوم تحریر میں اور اکثر
 رباعیات اور اشعار ہر ہر صنعت میں مرقوم ہیں لائقِ ملاحظہ
 شائقین ہے قیمت بنظرِ رفاه عام (۱۱) قرار دی ہے
 چونکہ حق تالیف اسکا محفوظ ہے لہذا کوئی صاحبِ قصد
 طبعِ تقریرائیں نفع کے عوض نقصان نہ اوٹھائیں ناں جسقدر
 نسخہ جات مطلوب ہوں دکانِ راجہ رکھونا محلہ صاحبِ تاجرت
 واقع چوک لکھنؤ متصل کو تو الی سے طلب فرمائیں
 اگر دیر فرمائیں گے تو ملنے سے چھپائیں گے
 درمطبع عباسی شہر لکھنؤ محلہ نخاس قدیم رونق
 ڈاں فرورگر دید